

2. Στίχοι 681 - 723

2.1. Ερμηνευτικές ερωτήσεις ανοικτού τύπου

(ανάπτυξης και σύντομης απάντησης)

1. Ποια είναι η στάση του χορού απέναντι στα επιχειρήματα του Κρέοντα (681-682); Πώς τη δικαιολογείτε;
2. Τι υποδηλώνει ο τρόπος με τον οποίο ο Αίμων προσφωνεί τον πατέρα του (683);
3. Να κρίνετε τον τρόπο διατύπωσης της διαφωνίας του Αίμονα προς τον πατέρα του (685-687).
4. Τι επιδιώκει ο Αίμων με όσα αναφέρει για τον πατέρα του στους στίχους 688-689;
5. Πώς παρουσιάζει ο Αίμων τις σχέσεις Κρέοντα και Θηβαίων στους στίχους 690-691 και ποια συμπεράσματα βγάζουμε για τον τρόπο άσκησης της εξουσίας από τον Κρέοντα;
6. Για ποιο λόγο, κατά τη γνώμη σας, ο Αίμων δεν αναφέρει το όνομα της Αντιγόνης και δεν κάνει λόγο για τα συναισθήματά του προς αυτήν;
7. Γιατί ο Αίμων χρησιμοποιεί τη ρητορική ερώτηση του στίχου 699 και δεν αναφέρει ευθέως την αντίθεση μεταξύ της κρίσης του λαού και της απόφασης του πατέρα του;
8. Ποιους σκοπούς επιδιώκει ο Αίμων με το λόγο που απευθύνει προς τον πατέρα του (683 - 723);
9. Πώς χαρακτηρίζετε τον Αίμονα με βάση τα επιχειρήματα που χρησιμοποιεί για την υπεράσπιση των απόψεών του;
10. Να εντοπίσετε τα γνωμικά του κειμένου στους στίχους 683-723, να αναφέρετε ποιες απόψεις διατυπώνονται στο καθένα και να αναλύσετε το περιεχόμενο ενός από αυτά.
11. Να προσδιορίσετε τρία σημεία του κειμένου από τα οποία φαίνεται ότι ο Αίμων είναι συνετός και έχει ορθή κρίση.
12. Ποιους σκοπούς επιδιώκει ο Αίμων με τις περιγραφές των φυσικών φαινομένων που κάνει στους στίχους 712-717; Να εξηγήσετε πώς συνδέονται οι περιγραφές αυτές με τη στάση του Κρέοντα.

13. Να χωρίσετε τους στίχους 701-723 σε ενότητες και να δώσετε ένα σύντομο τίτλο σε καθεμιά.
14. Ποιες απόψεις για την οικογενειακή ευτυχία διατυπώνει ο Σοφοκλής στους στίχους 701-704 και πώς τις κρίνετε;
15. *Μή νυν ἔν ἦθος μούνον ἐν σαυτῷ φόρει* (705): Ποια σημασία έχει το να θεωρεί ένας άνθρωπος, ιδίως όταν είναι ηγέτης, ότι μόνο η δική του γνώμη είναι σωστή;
16. Ποιες συνέπειες μπορεί να έχει η εμμονή ενός απόλυτου άρχοντα σε μια εσφαλμένη ιδέα και η άρνησή του να την αναθεωρήσει; Να απαντήσετε λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις που διατυπώνονται στους στίχους 705-723.
17. Ποιες προτροπές απευθύνει ο Αίμων στον πατέρα του στους στίχους 683-723 και ποια είναι η σκοπιμότητά τους; Να τον χαρακτηρίσετε με κριτήριο τις προτροπές αυτές.
18. Πιστεύετε ότι ο Αίμων διαπνέεται από δημοκρατικές αντιλήψεις; Να τεκμηριώσετε την άποψή σας με βάση το περιεχόμενο του λόγου του.
19. Διαφαίνεται στα λόγια του Αίμονα το ενδιαφέρον του να σώσει το κύρος και την εξουσία του πατέρα του; Να αιτιολογήσετε την απάντησή σας.

2.2. Ερμηνευτικές ερωτήσεις συνδυασμού ανοικτού και κλειστού τύπου

1. Α. Ο Αίμων απευθύνεται με αγάπη και σεβασμό στον πατέρα του (683). Πού οφείλεται, κατά τη γνώμη σας, αυτό;
 - α) Έχει αρχίσει να πείθεται για την ορθότητα των επιλογών του πατέρα του.
 - β) Η λεπτότητα του χαρακτήρα του και η σύνεση που τον διακρίνει δεν του επιτρέπουν να συγκρουστεί με τον πατέρα του.
 - γ) Θεωρεί ότι δεν πρέπει να τον προσβάλει επιλέγοντας τη ρήξη.
 - δ) Είναι βέβαιος ότι ο πατέρας του δε θα αρνηθεί τη χάρη που θα του ζητήσει.
- Β. Να επιλέξετε τις σωστές απαντήσεις και να αιτιολογήσετε μία από αυτές.

2. A. Στις προτάσεις που ακολουθούν να βάλετε σε κύκλο το γράμμα που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση:
Ο Αίμων απευθύνεται με σεβασμό προς τον πατέρα του στους στίχους 701-704, επειδή:
- α) Συμφωνεί απόλυτα με όλες τις αποφάσεις που έλαβε ο Κρέων σχετικά με την ταφή του Πολυνείκη και την τύχη της Αντιγόνης.
 - β) Θέλει να προδιαθέσει ευμενώς τον Κρέοντα, για να τον πείσει ευκολότερα.
 - γ) Διαπιστώνει ότι ο Κρέων δείχνει πρόθυμος να ακούσει και να εξετάσει ευνοϊκά τη γνώμη του.
 - δ) Έχει αντιληφθεί ότι ο Κρέων ενεργεί σύμφωνα με τις επιθυμίες όλου του θηβαϊκού λαού.
- B. Να αιτιολογήσετε την επιλογή της ορθής απάντησης.
3. A. Να βάλετε σε κύκλο το γράμμα της πρότασης που αντιστοιχεί στην ορθή απάντηση:
Με την περιγραφή εικόνων στους στίχους 712-717 ο Αίμων θέλει να τονίσει ότι:
- α) Το να υποχωρεί ένας ηγέτης στην πίεση της κοινής γνώμης είναι καταστροφικό για όλη τη χώρα.
 - β) Οι ανθρώπινες πράξεις σε καμιά περίπτωση δεν έχουν αντιστοιχία με εικόνες από τη φύση.
 - γ) Αυτοί που κατέχουν την εξουσία επιτρέπεται να αγνοούν την κοινή γνώμη.
 - δ) Η άκαμπτη επιμονή ενός ηγέτη στη γνώμη του και η περιφρόνηση της γνώμης των άλλων μπορεί να έχει καταστροφικά αποτελέσματα.
 - ε) Η δύναμη των αγανακτισμένων πολιτών δεν μπορεί να ανατρέψει την απόφαση ενός ηγέτη.
- B. Να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

2.3. Γραμματικές ασκήσεις

1. Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που ζητούνται στα ακόλουθα ουσιαστικά:

ἡ πόλις	τῆ	ταῖς
ὁ λόγος	τῶν	τῶν
τὸ κτήμα	τοῦ	τοῖς
ὁ χρόνος	τῷ	τοῖς
ὁ πατήρ	τῷ	τοῖς
ὁ ἄνθρωπος	τοῦ	τοῖς
τὸ χρῆμα	τῷ	τοῖς
ὁ ἀνὴρ	τὸν	τοῖς

2. Να συμπληρώσετε τα άλλα γένη των αντωνυμιών στην ίδια πτώση και αριθμό:

Αρσενικό	Θηλυκό	Ουδέτερο
	ταύτην	
		ὅσα (ονομ.)
οἷς		
	ἧτις	
		σόν (ονομ.)
τίς		
	ἧδε	

3. Να συμπληρώσετε τους άλλους βαθμούς των επιθέτων και επιρρημάτων:

Θετικός	Συγκριτικός	Υπερθετικός
	μείζον (ονομ.)	
ὀρθῶς		
		ἀναξιωτάτη
καλῶς		
		εὐκλεεστάτων
δεινόν		

4. Να γράψετε τα υπογραμμισμένα ρήματα των ακόλουθων προτάσεων στους άλλους χρόνους της ίδιας έγκλισης και φωνής:

α) ὅς' ἐστὶ χρημάτων ὑπέρτατον

β) λέγειν φρονούντως δοκεῖς

γ) ὧν λέγεις πέρι

δ) ἢ ψέγειν ἔχει

Ενεστώς				
Παρατατικός				
Μέλλον				
Αόριστος				
Παρακείμενος				
Υπερσυντέλικος				

5. ἔρχομαι, ἔχω, λαμβάνω: Στις προτάσεις που ακολουθούν υπάρχουν τύποι των παραπάνω ρημάτων απλοί ή σύνθετοι. Να τους επισημάνετε και να τους αναγνωρίσετε γραμματικώς.

- Ἐντιλαβοῦ σῶσον ἡμᾶς.
- Ἐλθέτω ἡ βασιλεία Σου.
- Παράσχου Κύριε.
- Πρόσχεσ τῆ φωνῆ τῆς δεήσεώς μου.
- Μετὰ φόβου Θεοῦ πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε.
- Ἐλθε καὶ σκήνωσον ἐν ἡμῖν.
- Ἐνω σχῶμεν τὰς καρδίας.

6. Να σχηματίσετε τους ρηματικούς τύπους που ζητούνται, παίρνοντας τα διάφορα μέρη από τις στήλες που ακολουθούν:

ἀντι-	εἰκ-	-οντ'(α)	μετοχή ενεστώτα
ὑπ-	όλλυ-	-ει	οριστική ενεστώτα ενεργητικής φωνής
ἀπ-	τείν-	-ται	οριστική ενεστώτα μέσης φωνής

2.4. Συντακτικές ασκήσεις

1. Σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν ὅσα // λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει (688-689): Να γίνει χωρισμός προτάσεων και να χαρακτηριστεί ο τρόπος σύνδεσης των δευτερευουσών προτάσεων μεταξύ τους.

2. ἦτις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς // πεπτῶτ' ἄθαρτον μὴθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν // εἶασ' ὀλέσθαι μὴθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος (696-698): Να αναγνωριστεί η συντακτική θέση των υπογραμμισμένων λέξεων.

3. Να συνδέσετε τις λέξεις και φράσεις της στήλης Α με το χαρακτηρισμό που δίνεται στη στήλη Β, κάνοντας και τις απαραίτητες συμπληρώσεις, ώστε να δηλώνεται η συντακτική τους θέση στο κείμενο. Ένα στοιχείο της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. δεινόν (690)	α. κατηγορούμενο στο
2. ὀρθῶς (685)	β. ἀπαρέμφατο ἀντικείμενο στο
3. γυναικῶν (694)	γ. επιρρημ. προσδιορισμός του τρόπου
4. ψέγειν (689)	δ. κατηγορ. προσδιορ. στο
5. τὸν αὐτῆς (696)	ε. γενική διαιρετική από το
	στ. επιθετικός προσδιορισμός στο

4. Να συμπληρώσετε τις προτάσεις, ώστε να χαρακτηρίζεται η συντακτική θέση που έχουν στο κείμενο οι λέξεις που δίνονται:

εὐκλείας (703): είναι γενική από το

θυμῶ (718): είναι στο

δένδρων (713): είναι από το

ὑπτίοις (716): είναι στο

κενοί (709): είναι στο (υποκ. του ἄφθησαν) οὔτοι

πολύ (720): είναι προσδ. που δηλώνει

5. Να εντοπίσετε τις δευτερεύουσες προτάσεις στους στίχους 710-714 και να τις χαρακτηρίσετε.

2.5. Λεξιλογικές - Σημασιολογικές ασκήσεις

1. Να συνθέσετε το ρήμα *πίπτω* διαδοχικά με τις προθέσεις *κατά, μετά, περί, ἐκ, σύν, παρά, ἐπί* και να γράψετε στη νέα ελληνική ένα παράγωγο από κάθε περίπτωση με κατάληξη *-ση* ή *-μα*.

2. Να γράψετε τα αντώνυμα των ακόλουθων λέξεων στην αρχαία ελληνική:

<i>κάκιστα</i>	
<i>ψέγω</i>	
<i>καλῶς</i>	
<i>σκότος</i>	

3. Να γράψετε δύο λέξεις της νέας ελληνικής που παράγονται από τα ακόλουθα ρήματα της αρχαίας ελληνικής:

<i>λαγχάνω</i>		
<i>φύω</i>		
<i>δύναμαι</i>		
<i>τέρω</i>		
<i>ἐπίσταμαι</i>		
<i>λέγω</i>		

4. Να γράψετε δύο λέξεις παράγωγες (απλές ή σύνθετες) από τα θέματα *ρέπ- ροπ-* του ρήματος *ρέπω* και με καθεμιά από αυτές να σχηματίσετε προτάσεις ή φράσεις στη νέα ελληνική.

5. Να συνδέσετε τις λέξεις της στήλης Α με την απόδοσή τους στη νέα ελληνική στη στήλη Β. Δύο λέξεις της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. θάλλω	α. βλέμμα
2. ἄγαλμα	β. θρηνώ
3. φρήν	γ. φυσικό, λογικό
4. ὄμμα	δ. αλλαγή γνώμης, μεταβολή
5. ὀδύρομαι	ε. πλήρης, γεμάτος
6. οἰωνός	στ. ακμάζω, ευτυχώ
7. ἀντιτείνω	ζ. χαρά
8. μετάστασις	η. νους, μυαλό, σύνεση
9. πλέων	θ. όρνιο
10. ὑπέικω	ι. υποχωρώ, χαλαρώνω
	ια. αντιστέκομαι
	ιβ. περισσότερος